

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

PIK XLIX. Ч. 197. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 27-го серпня 1941.

No. 197. Jersey City, N. J., Wednesday, August 27, 1941.

VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

НАТЗД НА ІРАН — ЦЕ СПРАВА ВІЙНИ АЛІАНТІВ З НІМЕЧЧИНОЮ — КАЖЕ ГОЛ

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол, згадуючи на своїй пресовій конференції про московсько-англійський наїзд на Іран, заявив, що це є виключно справа між Німеччиною з одної, а більшовиками й Англією з другої сторони. Тому, що він не згадав ані словом про сам Іран, можна вважати, що Америка мовчало одобрює інвазію Ірану советсько-британськими військами.

Здогадуються, що американський уряд підє слідами англійського та заборонити вивіз американських товарів до Ірану. Як відомо, Іран або колишня Персія, ввозить до Америки свої килими на ціну \$3,000,000, річно а купує в Америці всякі машини, включаючи самоходи.

Якщо англійсько-більшовицькі війська вступять окупувати цілий Іран, тоді Америка зможе посилати поміч Москві через підбиту територію.

ІРАНСЬКИЙ МІНІСТЕР У ВЕЛЕСА.

ВАШИНГТОН. — Могамед Шаестег, іранський представник у Вашингтоні, відідав Сомнера Велеса, підсекретаря стейту, та заявив йому, що англійсько-більшовицька інвазія його вітчизни є безпідставна. Він твердив, що в Ірані цілком не було німецького війська, а іранський уряд намагався жити в мирі та спокою з усіма сусідами, включаючи Москву та Англію. Представник заявив, що причина наїзду на його державу, а саме, здогадливі німецькі агенти, є тільки „претекстом“.

БІДЛ НАЗНАЧЕНИЙ ЧЛЕНОМ КАБІНЕТУ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт назначив генеральним прокуратором соліциатора Франсиса Бідла, який від іменування Р. Джексона членом Найвищого Суду, займав цей високий пост.

Якщо це назначення буде затверджене сенатом, то буде це 58-й з чотирьох генеральних прокураторів Злучених Держав Америки. Його пра-пра-прадід Едмунд Рандолф Бідл був першим генеральним прокуратором Америки.

ПІДВИЩЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ПОДАТКІВ

ВАШИНГТОН. — Сенатський Фінансовий Комітет ухвалив законопроект в справі підвищення індивідуальних податків від горожан Злучених Держав Америки. Законопроект, який передбачує надвишку індивідуальних податків в сумі \$303,000,000, знижує звільняючу від податку суму до \$1,500 для замужньої пари, а до \$750 для поодинокі особи.

СЕН. ДЖАНСОН І ДОФ КУПЕР В ОДНОМУ ПОЇЗДІ І НЕ ХОЧУТЬ БАЧИТИСЯ

САН ФРАНЦИСКО (Каліф.). — Альфред Доф Купер, б. британський міністер інформації, і сенатор Джансон, відомий непримиримий ворог політики президента Рузвельта, приїхали на одному поїзді з сходу, однак не хотіли говорити з собою. Коли Куперам донесли, що в їх поїзді їде сенатор Джансон, пані Купер хотіла стрінути його, однак Доф Купер сказав коротко „ні“. Це саме відповів сенатор Джансон, коли йому донесли про присутність визначної пари англійських горожан в його поїзді.

ДОЗВОЛЕНО РЕПОРТЕРАМ ІХАТИ ДО ІСЛЯНДІ

ВАШИНГТОН. — Стефан Ерлі, секретар Білого Дому, заявив, що відтепер американські журналісти, фотографи та радієві коментатори зможуть поїхати на Ісландію, але мусять насамперед одержати дозвіл з Вашингтону.

Досі не дозволяли журналістам їхати на цей острів, окупований американськими військами, бо американсько-англійське командування не виробило ще було спільного плану в цій справі.

АРГЕНТИНА СУДИТЬ НІМЕЦЬКОГО АМБАСАДОРА.

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Аргентинські судові влади почали судові дохождження проти Едмунда фон Термана, тамошнього німецького амбасадора, за грошеві надужиття та інші зловживання.

Тому, що німецький амбасадор як дипломат має дипломатичну недоторкальність, справа набирає міжнародного розголосу. Амбасадорові закидують аргентинські влади, що він організував нацистичні групи та тим надуживав свого права амбасадора.

ГОЛ ЗАПЕРЕЧУЄ ЗМІНУ В ДАЛЕКО-СХІДНІЙ ПОЛІТИЦІ

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол заперечив, начеб то американсько-японські переговори змінили американську політику на Далекому Сході. Він заявив, що ці переговори мають чисто інформаційний характер, а до засадничої зміни американської політики, говорив він, потрібно, щоб Японія прийняла основні принципи, яких придержується Америка, а саме занехання метод насильства в міжнародній політиці, а примінення мирних способів у відносинах між державами.

ПРИНЯТТЯ КНЯЗЯ КЕНТУ У ВАШИНГТОНІ

ВАШИНГТОН. — Князь Кенту, молодший брат англійського короля, був гостем в президента Рузвельта та пані Е. Рузвельтової в Білому Домі. Між групою визначних англійських і американських гостей, був також Гарі Гопкінс, координатор американської допомоги Англії та висланник президента Рузвельта до Москви. По обіді князь Кенту звидів американську морську базу в Норфолку.

ПОРТУГАЛІЯ СТОІТЬ ПО БОЦІ НІМЕЧЧИНИ — КАЖЕ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПОДОРОЖНИК

Д-р Е. Д. Гаскел, його жінка й син, американські горожани, що приїхали на кораблі „Екскалбур“, з Лізбони, стверджують, що останніми часами Португалія хилиться на сторону Німеччини. Німецько-московська війна, заявив деяких американських провідних мужів про окупацію Азорів та посилення німецької пропаганди в Португалії, перехилила швидко португальську публичну опінію в сторону Німеччини, а відвертають її від Англії.

Американці, котрі жили довгі літа у Франції, стверджують, що португальці смертельно ненавидять комунізм, подібно як це маєє справа в Іспанії. Тому, англійсько-більшовицький союз ослабив значно про-англійський сентимент серед португальського народу.

Також німецька пропаганда та фільми, на яких показують німецькі воєнні підбї, рівнож впливають значно на психіку португальського народу. Робітники, говорив д-р Гаскел, даліше симпатизують з англійцями.

ВЕЛЕС ЗАКЛИКАЄ ДО ЗБЕРІГАННЯ ВОЄННИХ МАТЕРІАЛІВ В ЗАХІДНІЙ ПІВКУЛІ

Сомнер Велес, підсекретар стейту, говорив в радіо з нагоди 116. річниці незалежності Уругваю, закликав всі держави західної півкулі, щоб вони ошаджували воєнні матеріали. Він також обіцяв, що Злучені Держави Америки будуть по рівному заосмтрювати краї латинської Америки своїми продуктами. Підсекретар стейту твердив, що зусилля обох Америк не допустять тоталітарного насилля на західну півкулю.

Велес зложив спеціальну похвалу на адресу Уругваю за це, що згадана держава всебічно кооперує в справі спільної оборони моральних і матеріальних інтересів західної півкулі.

СОВЕТИ ПРОДОВЖУЮТЬ ПРОТИНАСТУП, АЛЕ В ДЕЯКИХ МІСЦЯХ ДЕЩО ВІДСТУПИЛИ

Советські воєнні звідомлення признають, що під напором ворога мусіли опустити місто Новгород на північ від озера Ільмен. Зате в околицях Смоленська і Гомеля советські війська продовжують протинаступ і, за звідомленнями советського штабу, завдають німцям великі втрати. На українським відтинку нема більших змін.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО НА ФРОНТІ НЕМА ВАЖНІШИХ ЗМІН

Німецьке воєнне звідомлення за останній день було дуже коротке. Німці кажуть, що на фронті нема більших змін, а воєнні операції відбуваються задовольно. Проте з інших німецьких джерел виходить, що хоч німці окупували цілу правобережну Україну, то всетаки на правім березі Дніпра советські війська ще залишили декілька сильно укріплених мостових причіпків. Німці стараються ті причіпки зліквідувати. З другого боку німці кажуть, що їм вдалось затвердити декілька мостових причіпків по другім березі Дніпра.

ДОЩІ НА УКРАЇНІ

Советські газети пишуть, що тепер на Україні постійно перепадають дощі, які розмакують український чорнозем і утруднюють німцям їхні воєнні операції. Німецькі кола стверджують ці дощеві опади, але кажуть, що вони роблять малі перешкоди в воєнних діяннях.

ІРАНСЬКА АРМІЯ СТАВИТЬ ОПІР

Іранська армія, яка начисляє 150,000 воїнів, почала ставити опір британським військам, як вони висідали з кораблів на беріг, в перським заливі. Також Іранці ставлять опір британцям, що наступають на них з боку Іраку: Щодо протисовєтського опору, то нема ще вісток, бо Іранці попередньо відступили від советсько-іранської границі на 12 миль, щоб тим заспокоїти Совети.

ПОГАНА ПОГОДА ПЕРЕШКОДЖАЄ БРИТАЙСЬКИМ ЛЕТУНАМ

На західнім фронті британські летуни мусіли обмежити свої нальоти з огляду на погану погоду. Лише малі летунські відділи атакували Дісельдорф і Донкірк.

РІЛЬНИЦТВО В ВІЙНУ. — Не дивлячись на німецький „бліцкриг“, селяни советської Росії збирають плоди. На світліні рілничка праця йде на полі, на котрому ще стоять недогарки нацистичного літака. (Російська світлина, переслана з Москви).

СОВЕТИ І БРИТАНІЯ ЗАПЕВНЯЮТЬ ІРАН, ЩО МАЮТЬ МИРНІ ЗАМІРИ

ЛОНДОН. — Як вже британська і советська армія вмішувалась на іранську землю, представники Британії і Советів повідомили іранський наїрд, що вони мають „мирні заміри“. Себто, як лиш нацистична небезпека промине, вони уступляться знов з іранської землі і не захочуть жадних територіальних здобутків. На інвазію Ірану згадані армії рішилися тому, бо, мовляв, в Ірані є багато німецьких підозрілих „туристів“, які нишком підготовляють переворот так, як це вони в Іраку зробили.

ІРАНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ПРО ПОЛОЖЕННЯ

ТЕГЕРАН (Іран). — Іранський прем'єр Алі Хая Манзур виголосив через радіо до іранського народу промову, в якій заперечував проти наїзду британських і советських військ на іранську землю. Він говорив, що, як вибухла в Європі війна, то Іран проголосив повну неутральність і сумлінно ту неутральність виконував. Але від якогось часу Британія і Совети почали натискати на Іран, щоб усунув зов своїх границь німецьких громадян. По часті іранський уряд це почав виконувати. Та ось наступила інвазія. Він говорив, що згадані краї повинні перш усього в мирний спосіб долагоджувати ті справи, а не зброєю.

В ТУРЕЧЧИНІ НЕЗАДОВОЛЕННЯ

АНКАРА. — Турецький уряд і публична опінія висказують своє незадоволення з причини наїзду британських і советських військ на Іран. Турки кажуть, що той поступок мусить насторожити турецький наїрд. Також війна на сході Туреччини робить неутральність турків чимраз тяжчою.

НІМЦІ ЛЮТІ ДО КРАЮ

БЕРЛІН. — Та вже найбільше люти виявляють на британців і на Совети німці. Німецька преса називає це „неправною і імперіалістичною агресією“, та кажуть, що Совети поступлять з Іраном так, як поступили з британськими державами, які вважали Іран за свою територію. Це означає, що з захопленням Ірану британці оточують Німеччину з всіх сторін. Бо з Ірану, через Туреччину, а перед тим через Совети, таки до Німеччини йшла певна частина різних продуктів. Тепер і це буде припинене, а європейський континент, під домінацією нацистів, буде замкнений з боку Атлантики, з боку Середземного моря і з боку Советів та Близького Сходу.

В ПАРИЖІ ДАЛЬШІ РОЗРУХИ

ПАРИЖ. — В Парижі далі існують протинімецькі демонстрації, а також вибухають саботажні акції. До Парижа прибуло 20,000 німецьких військ, які виконують роль поліції. Французькі саботажники викликали дві залізничні катастрофи, в яких розбилися два поїзди. До Парижа прибув з Віші міністер справедливості, Бартлемі, який має зайнятися організуванням нагих судів. Ті суди будуть судити і відразу розстрілювати тих, кого зловлять на горячих вчинках. По цілім Парижі відбуваються масові арешти.

СОВЕТИ ПОСПІШНО ЗГОДИЛИСЯ НА ПОЛЬСЬКІ УСЛВЯ

МОСКВА. — Польський кореспондент „Нового Св'язу“ з Москви доносить, що советська влада дуже поквапно згодилась на всі ті пропозиції, які поставила їй польська військова місія, творча на терені Советів польську армію. Як-тільки представник польської місії, ген. Шпішко-Богусь відчитав советським представникам свої услвія, советські представники переморгнулися і відразу на все згодились. Щобільше, вони заявили, що польські домагання, коли ходять про озброєння польської армії, є занадто скромні. Польська армія мусить дістати найкращу зброю, казали вони. Опісля наступили такі серденні відносини між советськими і польськими представниками, яких в міжнародних зносинах важко подібати, кажє згаданий кореспондент. Але, коли ходять про відтинок, де мають боротись поляки проти німців, то це ще не є рішено. В цьому відношенні кружляють ріжні погляди.

ПОГРОЗИ НІМЦЯМ ЗА ПОЛЯКІВ

МОСКВА. — Представник советського уряду, Лозовський, заявив, що ходять чутки, начеб німці рішили розстрілювати кожного поляка, якого схоплять в полон. Бо поляків вони формально не вважають за комбатантів. Колиб так було, говорив Лозовський, то це булоб доказом німецького ладварства і на це Совети відповілиб тим, що далиб в руки поляків тих німецьких полонених, яких вони схопили, та дозволилиб їм їх розстріляти.

ЯПОНСЬКА ВІДПОВІДЬ НА ПРОМОВУ ЧОРЧИЛА

ТОКІО. — Японська преса висказує незадоволення з промови Чорчила, в якій він заявив, що в разі війни Британія стане по стороні Америки, проти Японії. Та водночас поважна частина японської преси здержується з критикою, задовольняючись заввагою Чорчила, що цей конфлікт ще можна уникнути. Водночас японський уряд є досить заклопотаний, що йому робити з американськими збрничковими кораблями, які наладовані дорогоцінною газоліною, пустились в напрямку до Владивостоку. Японія грозила, що їх не пропустить. Але ці кораблі після всякої правдоподібності мають боевий конвой. Колиб японці хотіли їх силою спинити, мусить вибухнути конфлікт, чого японці таки собі не бажають.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Повноцінне число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з понеділка (з англійською частинкою):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРЕБА ТЕРПЕЛИВО ПОЖДАТИ

З вісток, що їх "Свобода" подала в 192. числі, "Народна Воля" поробила преріжні далеко йдучі висновки. Як уже видно з заголовку її статті: "Українські "Квізлінги" зголошуються", "Народна Воля" вже має готову опінію про значіння проголошення групою українських націоналістів у Львові самостійної української держави як про акцію Квізлінгів агентів німецького уряду. Рівночасно "Народна Воля" поспішила підсунути якісь темні наміри "Свободі", бо, мовляв, "Свобода" помістила цю вістку на видному місці, бо, мовляв, її інформатори вважали за відповідне пропустити ріжні місяці з причин, "від них незалежних", то "інформатор з моральною полехшою додає, що німці посадили їх (Стецька й Бандеру) тільки під почесний арешт".

Можна би дуже багато сказати про дороги, якими "Народна Воля" приходить до своїх висновків, та виказувати, як вона в них помиляється. Та це відій зовсім зайво робити. Як звісно, від початку російсько-німецької війни "Народна Воля" займала становище, що це війна двох імперій, а українці проти обох. Ще 15. липня "Народна Воля" писала: "Ми сподіваємося у недалекий будучині побачити цю українську народну силу в ділах відважних і розумних, що на руїнах теперішньої війни здобуде волю українським людям на їхній землі".

Ледво місяць перемінявся, а "Народна Воля" вже покинула свої вижидання появи української народної сили в будучині й побачила цю силу в теперішньому. В числі 92. з 21. серпня заявила: "Ще стоїть український нарід зо зброєю в руках на дорозі до здійснення Гітлерових планів і засвідчує кожен день свою кровю, що він не хоче бути німецьким невольником. На його силі й живучості розбіються мрії Гітлера про німецьку колонію на Україні, як розбились остаточно на протязі тисячеліть всі інші наїзди на українську землю".

Коли "Народна Воля" так безпощадно розтерла на порох погляди свого редактора, висказувані послідовно від початку німецько-російської війни, то чей же зайво вдаватися в довше виказування помилок поглядів на подані "Свободою" вістки. Може й сам разом він розбіє свої погляди про ці події так само безпощадно й ґрунтовно, як він це вміє зробити з поглядами свого часопису за основну натуру теперішнього німецько-російського конфлікту та становити до нього українського народу. Треба лише терпеливо підждати, а може й серед тих, котрих він називав Квізлінгами, він побачить когось іншого так, як він успів побачити збройний український нарід, там, де він, за своїми запевненнями, не бачив ніщо інше, лише російську імперіалістичну армію.

ВІСТІ З КРАЮ

Вісті ці жахливі. "Краківські Вісті" переповнені описами масакр, жертвами яких впади тисячі українців. В кількох числах подано світлинні замордованих, що роблять кошмарне вражіння.

Кореспонденти чужинецької преси, що побували у Львові пишуть: "Не стає слів, щоб описати страхіття, які ми там бачили. Найстрашніші картини, що їх може витворити людська уява, бліднуть перед львівською дійсністю. Хіба чорти в людських тілах шаліли там..." Далі ідуть описи масакр в Дубні, Луцьку та інших містах.

В деяких містах, а перед усім у Львові, виступило українське населення збройно проти большевицьких катів. Тут було застрелених кількох червоних урядовців і воєвків. Боронячись, українці забарикадувалися в Катедрі, а на вежах устали кулемети.

Протягом московського панування було вивезено зі Львова до 20,000 осіб, розстріляно приблизно 4,000, в Тернополі 600, в Яворові 300, і т. д.

Лише незначна частина замаскованих розпізнана. З певністю стверджено замордування таких осіб: Юрія Шухевича, полк. Василя Бєня, м-ра Григора Кухаря, Остапа Струка, Михайла Лизунця, інж. Василя Генік-Березовського, м-ра Данила Костецького, Ореста Філаркова, Івана Савки (студ. мед.), Ольги Балицької, уряд. Теодора Мацька й Степана Масного, священників проф. Андрія Ішака, Олексі Боднара, проф. Миколи Конрада, Ярослава Чемеринського, Івана Ждана й Володимира Харини.

За неперевіреними ще чулками серед замучених є ще Богдан Хамула, Орест Радловський, і проф. Кирило Студинський. Проф. д-р М. Панчишин живий.

Відомості ці взято з першого числа львівської газети "Українські Шоденні Вісті", що з'являються під редакцією О. Сипа Боднарівича при вулиці Сокола 4.

В тім же числі міститься слово Митрополита Шептицького. Далі повідомляється про відродження цілого українського життя. Працівники науки, плачичного і театрального мистецтва, письменники і журналісти створили вже свої організації, загальним осередком їх є "Український Літературно-Науковий Клуб"; засновано видавничу кооперативу.

У краю й у Львові повстають швидко органи адміністраційної влади та налагоджують

ся політичне, економічне і культурне життя нації.

Обличчя Львова змінилось за останній тиждень до непізнання. Відкривається щораз більше крамниць. Голова управи м. Львова д-р Ю. Полянський прикладає всіх зусиль, щоб налагодити промислове торговельне і продукційне життя в місті.

Кореспондент "Краківських Вістей" пише про свої вражіння зі Львова: "Переїжджаю попри Британію. Порта спалена. Театр цілий. На фронтоні повіялись українські прапори. Скрізь — українські написи на шильдах. Звертає увагу також маса тризубів. Є вони на театрі, на університеті, на політехніці, на почті. Зовнішній вигляд міста зовсім український. Видно українських міліційників. Ходять у цивільних одягах лише з жовто-блакитною перев'язкою на руці. Черги коло крамниць все збільшуються. Стоять терпляче, вишкілі дівчата добрий. Багато крамниць знищено і пограбовано. Більших знишень у місті непомітно. "Народна Гостиниця" ціла, в ній живуть німецькі старшини. Місто названо робить приємне вражіння: чисто, замітено. На ринках починає відбудуватися торг. Відчувається брак бульби. Продаж горілки заборонений. Вулицями переїжджають авта з написом "Масло-союз".

Театр відкритий. "Шоденні Вісті" виходять у великому накладі, який щоденно збільшується. Польських часописів нема.

"Авторитет посади міста Львова — д-ра Ю. Полянського — стало збільшуватися. У Львові сотворено раду українських сеніорів під головуванням і провідом митрополита Шептицького, яку визнає населення за найвищий авторитет. До Ради прийнято К. Малицьку, як представницю жіноцтва. Крім міськ. уряду здорівля під проводом д-ра О. Барвінського, працює ціла низка лікарень і санітетів. Зорганізовано трест ресторанів, 62 ресторани, ідальні і каварні.

Зачали свою діяльність такі нові установи: Спілка Українських Журналістів під проводом голови М. Голубця. Спілка Українських Письменників, під проводом В. Пачовського. Український Літературно-Мистецький Клуб, що об'єднує всі мистецькі сили Львова. Голова М. Голубець. Видавничка Кооператива "Українська Книга", гол. Мих. Яцків (Одолян). Спілка Українських Мистців-Пластиків, Союз Дітячів Укра-

ПРЕМ'ЄР КІНГ ПРО НАЦІВСЬКУ НЕБЕЗПЕКУ І КОНСКРИПЦІЮ

Підчас свого останнього об'їзду західної Канади канадський прем'єр Кінг виступив з промовою в місті Ванкувері, в Британській Колумбії. Привітавши її наближуваних націвської небезпеки та конскрипції.

Остерігав слухачів, що "націвська небезпека" зближається до західної півкулі. Навів як приклад затоплення в морській битві, коло побережжя Гренландії британського корабля Гуда німецьким воєнним кораблем Бісмарком. "Німецькі субмарини" говорив прем'єр, загналися в води, які ми досі вважали найбезпечнішою охороною наших східних побережжів.

"Бачучи з місяця на місяць обсяг поширення конфлікту зо скорістю, що переходить всякі уяви, думаючий чоловік не може далі сумніватись, що оточуюча небезпека не

інського Театрального Мистецтва, гол. Вол. Блавацький. Радіокомітет, гол. М. Голубець, Комітет для опіки над жертвами большевицького терору, організатор О. Максимів. Український Червоний Хрест, орг. д-р М. Григорчук, Хліборобська Палата на всі західні землі України, гол. д-р П. Шумовський, Управа державних лісів і лісової промисловости. Комітет допомоги при дніпріянцям під протекторатом Митрополита. Військово-лікарський Наказ. Українська Кооператива та інші.

На кінці своєї промови гра-тулював прем'єр канадійцям, що були "піонерами в ставленні спротиву змаганням Гітлера заволодіти світом", зробив перегляд зросту державної збройної сили від вибуху війни в вересні 1939 р.

У іншій промові, виступивши у тім самім місті, прем'єр Кінг ще раз рішучо ствердив зобов'язання його уряду не впроваджувати конскрипції для військової служби поза морем.

"Над цєю справою", сказав прем'єр Кінг далі, "буде

ще досить часу застановлятися, як знова почути в найліпший спосіб голос народу, як-що ситуація в такий спосіб змінилася, що згідно з поглядами народних репрезентантів, в парламенті, треба би було рішиться на іншу політику в справі конскрипції".

Говорячи це, прем'єр мав на думці зобов'язання, яке зложив парламентові й канадійському народові, в часі виборчої кампанії, заявившись проти конскрипції для заморської військової служби, яка мала відбутись даліше на підставі охотничьої системи. Цю політику потверджено в часі виборчої кампанії минулого року і виборці, цебто нарід одобрив її. Навіть лідер опозиції сказав був у часі виборчої кампанії, що підношення справи конскрипції не є згідне з найважливішою справою краю.

ПРОФЕСОР КАЖЕ, ЩО БЛОКАДА НЕ ВИГОЛОДИТЬ НІМЕЧЧИНИ

Д-р Л. Б. Пет, професор біохемії в албертському університеті в Едмонтоні виступив минулого місяця доклад перед Клубом Ротарі, в якому висказав свою гадку, що британська блокада "таки не виголодить німців".

У своїм докладі підкреслював д-р Пет, що німці застановлялися через багато літ над проблемою прокормлення, яку їм прийшлося розв'язувати в ждучій їх в будучині війні і прийшли до переконання, що при достаточній кількості молока і картопель їх нарід потратить не дозволити себе виголодити.

"Ми британці радо думаємо про це, говорив професор, "що блокада зможе виголодити Німеччину, одначе воно так не станеться". Він сказав, що коли він 5 літ тому був на студіях у Німеччині, тоді німці стверджували, що вони створюють справу прокормлення і говорили про міри, які треба буде підприняти, щоб не допустити до голодування.

За словами д-ра Пета, справа прокормлення Німеччини загальною схарактеризувавши, не представляється для німців "дуже зле". Він сказав, що одержав лист від воєнного брація в Німеччині і що в листі було зазначено, що націвські плани прокормлення "ділають добре". Одначе, що до країв, окупованих Німеччиною, то "вони представляють образ сильного голодування", говорив д-р Пет. Не тільки люди не дістають досить їсти, але недуги, на які терпіло населення, в краях окупованих Німеччиною підчас минулої війни, знова ширяться в тих краях.

Одначе він є того переконання, що це голодування не доведе населення до революції проти своїх панів. "Німці держать батіг в руках. Вони приминили нову систему контролю над масами населення через контроль поживи".

Захоплюють середники поживи.

"Коли німці окупували даний край, вони захоплюють середники поживи. Опісля вони розділюють поживу між населення, оскільки воно з ними кооперує. В деяких краях нема кооператив і тому пожива, яка є в руках німців, не доходить до населення. "Одначе голодуючі люди вичерпують. По якімсь часі голодуюча особа стається така вичерпана, що вона не може ані любити ані ненавидити свого гнобителя. Вона вже не дбає про ніщо. Є це випадок цілковитого летаргу. Того роду люди не належать до тих, щоб могли повалити своїх панів".

З ІСТОРИЧНОЇ СТРИЧІ. — Підчас історичної стрічі президента Рузвельта й британського прем'єра Чорчила "десь на Атлантику" стрінулися зо собою теж ці два визначні воїни: на ліво, генерал Джордж Маршелл, начальник американського генерального штабу, та генерал сер Джан Г. Дил, начальник британського головного штабу.

АНДРІЙ ЧАЛКОВСКИЙ.

ПЕРЕД ЗРИВОМ

Історична повість.

(34)

Панночка у своїй мудрій голові міркувала:

— Хто його зна, що краще? Хмельницький теж шляхтич, та в нього немає таких панських манер, такого уложення, як в Чаплінського. Хмельницький вище сотника не полізе, а й з цього можуть його скинути. А польський шляхтич Чаплінський, маючи за собою такого протектора, як староста Конєцпольський, може зайти високо... А до цього він католик. Не треба змінити віри та на цих патлатих попів дивитися. Колиб тільки Чаплінський не здурив... Та на це Бог дав розумець і вроджений сприт.

Горпина була несприятлива. Скільки разів Богдан приїхав з роботи, мусів вислухати від неї докорів.

— Богданку, дитинку моя, отямся, що ти робиш! Памятай про своїх діток нещасних. Ця мантія тебе опутала, запаморочила твій розум. Згадаєш колись моє слово, що вона стане причиною великого лиха, що впаде на нас усіх. Зрадить вона тебе колись, зрадить. Скажи, чого й все так в Чигирині спішно? Бо там найшла своїх земляків. Вони разом із нею насміхаються з тебе, поки тебе не пошлють в дурні. Добре то говорив твій друг Сомко: рівняйся кінч з конем, а віл з волем. Не для тебе вона пара...

— Чому ви, няню, такі лихі на неї? Чи вона вас коли чим зневажала, зробила що злого?

— Нічого вона злого мені не зробила, вона біла мене мов кіточка ласиться, боки обтирає, та й їй не вірю і ніколи

не повірю, бо моя душа в ній чорта чує.

І, наче лякаючись дальшої розмови, стара відходила, хитаючи сивою головою.

Богдан не знав, що діяти. З одної сторони, начеб хто нашіпував слова остороги старої няні, з другої сторони влюблене серце старої людини домогаляло, не зважаючи на ніякі остороги, і йти раз обрапою дорогою.

Врешті подумав: одружусь, то й всі сплетні устануть, і люди перестануть у несвоє встригати, й Горпина перестане воркотити, як уже буде по всьому.

Умовився з місцевим попом. Одного дня пішли обидвоє до церкви і поминаючи всі звичаї, повинчалися.

Ганна допняла свого: стала багатого сотничихою, у багатому хуторі Хмельницького, жіночою опянілого любовою Богдана...

XIV.

А тимчасом підстароста Чаплінський не засипляв справи. Віддавна гострив зуби на Судобів, а тепер прибула нова спокуса: оця руська, струнка

Ганя, не сходила йому з думки. Влюбився в неї до безмежності.

День і ніч передумував над способами, якби то одне й друге здобути, розуміється найлегше. Першого не здобуде проти волі старої, бо наражуватися на його гнів небезпечно. Став годити старої, мов болячи, у всіх його забаганках, навіть сам піддавав йому дещо, щоб його собі зеднати. Терпеливо вичікував пригожої хвилини. Врешті одного дня, коли розпещене панятко, було дуже вдоволене його прислугою, промовив:

— Вже стільки літ служу вірно мов цей пєс вайшій милости, і, правду кажучи, нічого не дослужився...

— Чогож ти, Чапліско, хотів дослужитися, може мав би охоту стати старою на моє місце?

— Ваша милосте, глазуєте з вірного слуги. Я не в тім сенсі говорю про заслуженню. Мені сама ласка вашої милости є найбільшою нагородою. Завдаки їй, маю все, чого мені тільки треба. Мене тільки бонить ця нерівномірність у розділюванні ласк: одному бага-

то, а другому менше в порівнянні до його заслуг.

— Не розумію тебе, чого хочеш?

— Річ проста і я вірю, що як зверну увагу вашої милости на це, то певно буде інакше.

— Ще не розумію...

— Маю на думці сотника нашого полку, Хмельницького. Невірний він, зрадливий, вовком дише, а лисом все розуміє, є ворогом всього, що польське й шляхоське...

— Які маєш на це докази?

— Хібаж отець вашої милости, блаженної пам'яті гетьман, не казав його вивести за зухвальство проти такого достоїнника Річипосполитої? Відразу показав роги, який він приятель. Але це йому не перепиняє багатіти на Суботіві, а я худопалою...

— Вибий собі з голови цей Суботів. Я не можу ламати волі могого блаженної пам'яті родича й відбирати в Хмельницького те, що було дане його батькові.

— Може його батько собі на це заслужив, але наш сотник зовсім ні... Він не тільки собі не заслужив, але навіть

не має до Суботова ніякого права.

(Дальше буде).

FIRST UKRAINIAN PROGRAM PRESENTED ON TELEVISION BY PRESIDENT OF SOYUZ UKRAINOK AMERYKY

A short playlet portraying Ukrainian culture and folklore is to be presented on television through station W.N.B.C. at 2:30 P.M. Wednesday afternoon, August 27.

Mrs. Annette L. Kmetz of Yonkers, N. Y., National President of the Ukrainian National Women's League of America, will introduce a Ukrainian-American fashion show, exhibiting Ukrainian costumes of 1842, 1900, and of the modern 1942 fashion with Ukrainian motif.

Among other characteristics will be the decorative art of the unsurpassed works of Mrs. Anna Bodak of Brooklyn, N. Y., which are characterized by beauty of color in the Easter egg and twirling of the golden flax. A Ukrainian dance in the old and modern tempo will complete the picturesque scene.

If you have no television, we hope you can visualize the colorful scenes by hearing the program on your radio.

Annette L. Kmetz

По Лінії Пятої Колумни

Половина податковців школи Гемтон, що недалеко Ошави, в Онтеріо, прислужували ерезигнувати з даного й шкільними тростями становища молоді вчителю, 19-літню п-у Мей Козак за те, що „по-чужинському звучить її прізвище“. Крім того подання, частина податковців закинули їй, що вона „італійка й католичка“ під час коли вона відійшла, як сама твердить, роджена в Канаді українка й — протестантка приналежна до Злученої Церкви. Шкільні трости згадані школи спочатку не хотіли погодитись на таке домагання податковців і всі ерезигнували з своїх урядів. Але за два тижні всі, крім одного, п. Крейга, вернули назад, під умовою, що дібуться в п-и Козак резигнації, що й сталося. Цебто: викинули з посади молоді вчителю за те тільки, що вона не є англо-саксонського походження й не має англо-саксонського прізвища.

Подія та відбилася голосним відгуком у торонтський щоденний пресі. Написали про неї всі три щоденники й усі три акцію це згадали. Шождо „чужинського прізвища“, то дн „Глоб енд Мейл“ написав таке:

„Колиб посідання чужинського прізвища загально вважати перепоною при виконуваних публичного уряді, тоді це дивно відбилося би в першій мірі на високих становищах, і так: п. Р. Т. Торсон не міг би бути міністром Національної Военної Обслуги, сенатор Юлер (Еулер) мусів би ерезигнувати із свого уряду в Вишій Палаті, а генерал Герцберг й Шмідт мусілиб відійти з генерального штабу, п. Фіорельо Ля Гвардія, здібний посадинок Нью-Йорку, що родився в Італії, який однак є один із нарішчущих обороні нашої справи в ЗДПА, не мав би виглядів бути вибраним навіть на віта Гемтону, би, навіть данське прізвище самого президента Рузвельта булоб перепоною для здобуття голосів в гемптонській окрузі“.

Часопис зазначає, що п-а Козак, це роджена від українських батьків канадійка, і протестантка; що її брат служив за морем у Канадійській Армії, — і пише далі:

„Це крайне нещасливо, що молода жінка української крові стала жертвою такої дурноваті нетерпимости якраз у теперішнім часі. Націсти, перед і по своїх наїзді на Росію, робили особливі намаги позискати прихильність населення України, якої засоби вони хочуть контролювати, як також є певні докази, що

їх агенти пильно стараються викликати незадоволення між значним щодо числа українським елементом у Канаді — на щастя без ніякого успіху.

„У таких обставинах надзвичайно бажане, щоб наші українці були переконані, що коли вони будуть діяти, як лояльні горожани Канади, то їх будуть за таких уважати, і спричинити їхнього расового походження не буде переведжене проти них ніяке відріжнювання. А горе-патріоти Гемтону, що підписали згадане подання, зробили якраз усе, що могли, щоб такому переконанню в мозках нашого українського населення не дати вкорінитися“.

Ось так дивиться на цю жалюгідну подію один із торонтських щоденників. Подібно задивляються й обидва інші. Ми тільки можемо цей погляд похвалити. Крім того ми, як нові горожани Канади, живимось на цю справу ще й з іншої сторони:

Прибувши до Канади й добровільно прийнявши її за свою нову батьківщину, ми присягнули, також добровільно, їй вірність, і іншим радили й радимо так робити, для того, щоб та наша нова Батьківщина була для нас дійсно батьківщиною, а не мачухою; щоб теперішні її горожани й будучі — серцем і душою а не з облуки чи страху, називали себе й почували канадійцями; щоб та наша нова Батьківщина процвітала й кріпла, бо тоді краще буде в ній жити й нам, її новим горожанам, а коли не нам, то нашим дітям, тим, що в ній уже родились і іншої країни не знають. Ми знаємо, що цілком скрісталізованою канадійської нації ще нема, але що вона, згідно з правом природним, Божим і людським напевне повстане всупереч усім комбінаціям — із злиття водно всіх тих національностей, що прийшли до Канади. Бо нація — це не ріднозвучні прізвища горожан, які можна міняти, ні володіння рідною мовою тільки, ані не визначення певної, вважаючої за рідну, релігії, а якраз почуття спільноти інтересів, спільноті радощів і смутків, словом — спільноті тієї історичної надбудови, яку оце зцементовує кров всіх без виімку рас замешкуючих Канаду, на полях боїв в Європі, в обороні незалежного існування Канади, як держави й нації.

Підписавши подання проти п-и Козак податковці Гемтону виявили своє розуміння патріотизму в такім напрямку, що колиб п-а Козак відреклась була свого прізвища переданою їй її батьками, й перемінила його на інше, то во-

ни булиб її видалення не доматились. Цебто, колиб вона стала була зрадницею своєї крові й спадщини своїх батьків, то вони булиб її за це похвалили. Цим ствердили, що вони бажалиб Канаді таких горожан, що зверху облудно, вдавалиб англо-саксонців ім созвучних, а в душі ненавиділиб і гидились тими, що їх до зради прислужували. Добровільний же зрадник свого рідного, не буде, бо нездібний, любити й прибраного. Такий осібняк стає тоді крайнім самолюбом і добрим горожаном ніякої держави він бути не може. А таких якраз горожан бажують Канаді, як самі показали податковці школи Гемтон.

Таких однак горожан для Канади не бажано ми, і твердимо, що таке поступовання, це вода на млин ворогів Канади; що це дії, що йдуть по лінії „пятої колумни“. Свідомо чи не свідомо, це наслідки не міняє. Наслідки ці це — розколювання горожан Канади на ворогуючі табори, расові, по рецепті націоналістичній, і тим самим спиновання природного процесу асиміляції всіх рас на території Канади в одну націю, канадійську.

Підписавши це жалюгідне подання податковців Гемтону в засліпленні своїм до „чужинців“ (у Канаді роджених!) навіть не поцікавились довідатись, якого п-а Казак расового походження й якої релігії, і протнали свою рідну протестантку, тільки за те, що її прізвище „чужинське“. Це мусить підсувати підозріння, чи не було за її плечима когось, що потягав за шнурок, у користь своїх цілей, тим більше, що згідно з твердженням троста п. Крейга, 54 підписані не мають дітей, а деякі навіть не платять податків. Думаємо отже, що в цю справу повинна вглянути наша влада, щоб це розслідити, щоб не було таких гідких подій набути. Теперішні часи започинають й надто грізні на такі карігідні забави. Наша країна стоїть перед загрозою безпосередньої военної пожежі. Наша країна в огні. Тож не можна дозволити безвідповідальним, як видко з їх поступку, людям, відганяти від праці тих, що разом із друзями стараються пожежу оланувати.

П-а Козак і преса.

Крім поданого вище часопису, пише про цю справу на редакційній також торонтський щоденник дн „Дейлі Стар“, між іншим таке:

„Упередження, що виявилось у петиції Гемтону, онтерійська преса зустріла з неприхильними заввагами. „Ди Вудсток Сентинел Рівю“ завважує, що „люди українського походження це четверта щодо числа расова група в Доміні, яка до британської

БРАТ ЙОГО ЗАПРИСЯГНУВ. — С. Роберт Пейн (на ліву), генеральний менеджер газети „Нюз“ у Сан-Госе, Каліфорнія, став капітаном маринарів. Його за-присягає Джордж Пейн, видавець тої газети, як начальник асентерунової ради.

справи цілком лояльна“. Гемптонський „Спектейтор“ піддає думку, щоб особи, які підписали петицію в справі „чужозвучного прізвища“ п-и Козак, „збудились й набрали розсудку“. Лондонський „Фрі Прес“ остерігає, що „тепер не час вишукувати відьом“. „Екземінер“ із Пітерборо пише, що справа ця такого роду, що ми повинні шире бажати, щоб вона не мала місця в Онтеріо, чи деінде в Канаді, бо вона розколюєть з нашими поняттями про волю й терпимість“. „Ди Таймс Джорнал“ із Сен-Томаса дивується, де підписувачі петиції набрали такого дурного переконання, що „Козак“, це прізвище італійське, і далі пише так:

„Коли вірність Канаді треба ставити під знак запиту спричини звуку прізвища, що могло перейти від батьків, діда чи прадіда, то багато гарних горожан Канади повинніб по гемптонській рецепті прохати хліба від дверей до дверей, або сидіти в таборах для придержаних. Навіть деякі наші парламентарні послі не могли схватитись від гемптонської чистки „чужих“ прізвищ.“

Даліше „Стар“ подає вже від себе, що в Оттаві є такі чужинського походження „послі: А. Глинка українського, Пітер Берковіч російського, Торсон ісландського, Гоблі-цель швейцарського, двоє послів походження німецького й ціла купа французького, тай питається: „Тай що з того?“ Канада має багато дечого навчитись від тих народів, що прибули до цих берегів із чужих країн і мають чужих предків. Бритійського-ж походження людей у Канаді є тільки около половини“.

Нотуємо з задоволенням ці голоси англійською мовою писаних часописів Онтеріо, бо з них бачимо, що безглузді закиди гемптонських незнайків це немов поганій скрегіт по склі серед спокійного моря здорово думаючих людей, із різних політичних таборів. А п-а Козак, думаємо ми, мимовільно багато причинилась до провітрення цього стухлого розуміння „чужинців“ гемптонськими горепатріотами й ім подібними, що навіть страйк зачинали, щоб тільки повикидати з праці „чужинців“ (напр. у Нов. Скоції). — („Український Робітник“).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮАРК, Н. ДЖ. — Надзвичайний мінгін Бр. св. вана Христителя, від 76., відбудеться в суботу, 30. серпня, в годині 7:30 вечером, в галі при Мортон вул. Обов'язком кожного члена прийти на цей мінгін, бо є важні справи до пологодження. За уряд: В. Кузак, пресд.; С. Сойко, кас.; В. Салабун, фін. секр.; М. Сороколіт, рек. секр.

Defense Savings Stamps are available in denominations of 10, 25, and 50 cents, and \$1 and \$5. These stamps make possible the purchase of Defense Savings Bonds on a practical installment plan.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СТРАТФОРД, КОНН.

Зїзд односельчан с. Колтова.

Колись, в молодих літах, наші хлопці і дівчата покидали рідний край і виїздили на чужину, щоб там попрацювати своєю долєю. Іхали вони не з розкошів, а гнані різними недостатками, покидаючи в смутку своїх родичів, своїх братів і сестер, рідне село та рідні околиці.

Багато з них приїхало до Злучених Держав Америки. Односельчани з нашого села Колтова, золочівського повіту, на початку свого перебування в Америці залишились вільності в Нью-Йорку, а також в Гарисбургу, Па.

Пізніше, як вибухла перша світова війна і вони стратили зв'язок з своїми рідними, вони почали вrostати глибше в американський ґрунт, та почали готуватись на довгий тут побут. Велід за тим вони почали дружитись, закладати родини, та почали шукати кращих і поплатніших занять. Велід за тим вони почали розїздитись по різних місцевостях в Злучених Державах Америки. Деякі з них оселились на фармах.

Так плели літа. А багато з наших односельчан не бачились не раз по 15 і 25 літ. А звісно, що все тягне лобачитись з тим чоловіком, з ким хтось зріс від малих літ.

Тому заходом п. М. Красносельського, а Лянсінг, Міш., і М. Галькевича зі Стратфорд, Конн., вдалось нам скликати зїзд односельчан зі села Колтова, золочівського повіту, на день 10. серпня 1941. року, на фарму біля Гарисбургу, Па.

На зїзд зіїхалось зі слючих стейтів: Нью-Йорк, Нью-Джерзі, Мішгін, Конектикет, Пенсилвенія, Мериленд. Всіх разом зіїхалось біля сотні людей. День був гарний, але в садку під деревиною було дуже вигідно розпізнавати один другого. Радість зібраних була велика. Спільний обід приготувала господарня фарми, пані Петльована, при помочи пань — П. В'яні, К. Стець і П. Глушки з Брукліна. Розуміється при праці коло обіду було людей більше і всім їм належить велика і щира подяка. А особливо Т. Скульському, і М. Візніці з Нью-Йорку, за їх працю перед обідом і за господарський порядок. По обіді зібрано спільну фотографію всіх односельчан.

Відтак п. М. Красносельський з Лянсінг, Міш., забрав голос і пригадавав зібраним молоді літа, як ми лишали та працювали своїх рідних та рідне село. Порівнявши наше життя тут в Америці зі життям наших братів на рідних землях, то кожному стало ясно, які ми тут щасливі. Він говорив, що війна все не буде, вона скінчиться, брати наші виснажені війною простягнуть до нас руки і будуть про-

DEFENSE BOND QUIZ

Q. Why should Americans buy Defense Bonds and Stamps now?

A. Among the reasons are: (1) It is the quickest way in which every citizen can both serve his country and conserve his earnings, and (2) the purchase of the Bonds and Stamps helps not only to finance National Defense but also to prevent high prices and increased cost of living.

Q. Can I pledge a Defense Bond as collateral for a bank loan?

A. No. Bonds are registered and transferable. They are payable only to the persons named on the Bond.

NOTE:—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C., for mail-order form.

в тім напрямі. Т. Скульський напіннув, щоб початі роботи не занедбувати і щоб такі зїзди відновлювати, за своїх односельчан і за рідне село не забувати. М. Глушка з Брукліна відспівав пісню, зложеною ним слова і композиція, „Село рідне, мамо рідна“. Та пісня зворушила кожного і кожну до глибини душі. Відтак всі разом відспівали „Ще не вмерла Україна“, а далі почалась вечера і бал до пізньої ночі.

За комітет: М. Галькевич, М. Глушка, Т. Скульський, М. Красносельський.

ДАЛІШІ РОЗРУХИ В ПАРИЖІ

Не звертаючи уваги на погрози німців, що всякі розрухи звернені проти них доведуть до того, що вони будуть розстрілювати арештованих французів, в Парижі далі відбуваються протинімецькі виступи і демонстрації. Один француз пробив ножем німецького полковника в підземній залізниці, а другого дня товпа французів перевернула одно військове авто, що стояло на вулиці. Німці кажуть, що ці демонстрації ведуть французькі комуністи, яким Совети наказали робити ті саботажні виступи.

У Злучених Державах є коло 2,150 лансенових літакових пілоток.

УВАГА! HUDSON, N. Y. УВАГА!

Повідомляється членів від 476 У. Н. Союзу, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

— нашого відділу відбудуться —

У НЕДІЛЮ, 31. СЕРПНЯ (AUGUST 31, 1941)

Зараз по Службі Божій.

У ГАЛІ УКР. ПРАВ. ЦЕРКВІ.

59 PARTITION STREET, HUDSON, N. Y.

Усі члени повинні обов'язково прибути на ці збори. На зборах буде присутній організатор А. Маланчук, який буде говорити про біжучі вимоги У. Н. Союзу.

За відділ 476: П. Марьяк, секр.

КУЛЬТУРНА ЛЮДИНА НЕ ЛИШЕ ЧИТАЄ, ШО ПИШУТЬ ПРО ПИСЬМЕННИКА, АЛЕ І САМА ЧИТАЄ ЙОГО ТВОРИ.

БОГДАН ЛЕПКИЙ ПИСАННЯ

У ДВОХ ТОМАХ:

Том I.: ВІРШІ

Том II.: ПРОЗА

У першому томі прекрасна стаття Василя Вернивої про життя й письменницьку діяльність Богдана Лепкого, про котрого смерть у Кракові наспіла недавно вістка.

Другий том містить понад сорок оповідань цього мистця українського слова.

ЦІНА ДВОХ ТОМІВ У ПОЛОТНЯНИХ ОПРАВИ 4 ДОЛЯРИ.

Замовляйте в книгарні „Свобода“:

„СВОБОДА“

81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ХЛІБ ВІД ВОРОГА. — І ворог мусить їсти, і ці німці, попавши в російський полон, дістають хліби від своїх переможців. Декотрим з них, видимо, дарунок не зовсім подобається, наприклад, другий жовнір з лівого крила одитий в уніформу летуна. Та він піде до концентраційного табору з іншими й певно привикне. (Російська світлина).

Війна На Два Фронти

(Докінчення)

В році 1916. сталося це тоді, як прийшов Бруслів і своїм наступом на східному фронті створив для німців нову смертельну загрозу. І от знова тягар війни, на два фронти: треба було перервати здобування Вердена та перекинути полки на східний фронт, бо там грозив прорив на просторі 300 кілометрів. Та не тільки грозив. Численні відділи мішаної багатонаціональної армії Австро-Угорщини кидали зброю, кращі війська відтяти й вони попали в полон. Прорив на 300 кілометрів став фактом!

На основі неопублікованих матеріалів і спогадів Гінденбурга, що я їх дістав з перших рук, можу Вам сказати, що тоді на східному фронті, що для німецьких військ вивисив 1.008 кілометрів, Гінденбург мав в резерві одну окрему дивізію кінноти в 5.000 шабел та 6 курнів лянштурму. На цьому прикладі можна собі уявити, що означає війна на два фронти. В тому самому часі розпочалася рішуча боротьба на західному фронті, бій над Сомою. Було це в липні 1916. р., а за місяць приступила до війни Румунія зі своїми полками в силі 600.000 стрільців, тоді як на румунсько-трансильванській границі було заведено кілька курнів лянштурму. В такому критичному для нас положенні противник був певний своєї перемоги. Ще нині можна вчитати в звідоленнях французького генерального штабу, що та 600-тисячна румунська армія мала за завдання завдати рішучого удару Центральним Держанам та здобути остаточну перемогу, бо відомий другий відділ, розвідка, ані на хвилину не сумнівався, що в та-

ких умовах війни на чотирьох фронтах (російський, західний, іонський та румунський) німці не зможуть виставити до Румунії підкріплення, навіть пів дивізії, що тоді на числювала 1.800 піхотинців.

Перебіг подій на румунському фронті відомий, як відомо й те, що Румунія розбито продовж 6. тижнів, хоча румунська армія сама в собі не була ліха. І цього доконали наші полки, що пройшли через „пекло під Верденом“. А як вони з того пекла вийшли? Прикладом — німецький альпійський корпус! Він мав чотири полки в складі 12.000 стрільців. Під Верденом цей корпус втратив 13.000 чоловік, то значить 120%, отже початковий склад полків поляг в цілості. Ці полки перекинуто пізніше на румунський фронт. — Інших військ не було.

В таких важких умовах почався 1917-ий рік. Тут треба ствердити, що в 1917. році, як сили Росії вже були майже цілковито виснажені, а революція кидала вже свою тінь, загроза війни на два фронти все ще існувала. І було це в такому положенні, коли воєнне щастя усміхалося Німеччині й коли одним ще рішучим ударом можна було війну на західному фронті закінчити. Бо тоді саме зломано проти всіх сподівань французький наступ Нівеля при величезному замішанні та з незвичайно великими втратами по стороні французів. Був це відомий бунт у французькій армії (нині на чолі Франції стоїть саме та людина, що й Франція завдячує своє спасіння в той час — маршал Петен), так що згідно з тогочасним звідоленням французького міністра війни прем'єрові Пуанкаре, між німецьким фронтом і Па-

ЧИ ЦЕ ГАРНА МОДА? — Джулет, що займається прикрашуванням рук, показує свої довжезні ніхті, що доходять довшини півверта цяля. Каже, що вони додають їй блиску.

Колись у Китаю багаті викупували такі довгі ніхті на знак, що вони не працювали.

рижом було ще тільки дві надійні дивізії. І в таких умовах, коли ті незначні німецькі резерви можна ще було зібрати й завдати рішучий удар на заході, ті резерви треба було перекинути на східний фронт та покінчити з так званним наступом Керенського в Галичині й остаточно забезпечити тил західному фронтові.

Ясно, що в таких умовах, німецьке верховне командування ніколи не мало свободи діяння. В 1917. р. заіснував з точки погляду воєнка той жахливий факт, що

німецька армія на західному фронті тільки тоді могла перейти в наступ проти дійсно залятого ворога, проти англійців, як вона вже не мала настільки сил, щоб пробитися через Амьєн і Абвіль до моря: вона випала кров'ю на побоєвищах зриваними стрільцями.

Німеччина мусила в часі світової війни так довго воювати на два, три й чотири фронти, що — як це висловився відомий до світової війни генерал — її меч притупився. Світова війна, це дійсно клясичний приклад війни на два й більше фронти.

А як маєтись справа нині? Хто застановлявся бодай побіжно над ходом подій в часі світової війни, той мусить ствердити, що пущена англійцями фраза й тепер про війну на два фронти, це не тільки безмірне переборщення, але взагалі це поняття не підходить до теперішнього стану річей. Як поглянути нині на фронт, що починається на далекій півночі в Нарвіку та тягнеться побережжям Північного моря, переходить через Голандію, Бельгію та Францію до Біскаї, через середню частину Атлантики (що став нині рівнож важним відтинком фронту), а далше через Гібралтар, Середземне море, Північну Африку та Червоне море, то видно властиво тільки один фронт на суші, на морю й повітря від Нарвіку до Суєзу. Не має жадної загрози з заду, а є тільки один великий фронт.

ЕВІНС.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ.

НОРВЕЗЬКА ФЛОТА ОПЛАЧУЄ ВОЄННІ КОШТИ

Недавно промовляв перед Клубом „Космополітан“ в Екмонтоні норвежець К. Л. Олсен, асекураційний агент. Своєю промовою розпочав він словами: „Норвегія продовжує боротьбу“. Норвезька величезна флота, що займає гріте місце на світі, заробляє так багато гроша, що це робить їй можливе оплачувати всі воєнні норвезькі кошти. Норвегія завдяки тій флоту робить велику прислугу британській справі, мимо окупації Норвегії нацистами. Ця флота перевозить поживу та інші засоби між Канадою і Британією. Великій частині цієї купецької флоти вдалось втекти перед загарбанням її нацистами.

Норвежці щоденно втікають з Норвегії до Британії і збільшують ряди озброєної сили альянтів. Доходами з перевозу товарів і воєнних матеріалів норвезькою флотою оплачується вишкіл тих норвежців, що втекли з Норвегії, а фінансування відбувається норвезьким урядом на вигнанням.

Олсен сказав, що „Литл Норвей“, цебто мала Норвегія, як зовуть норвезьку летунську школу не далеко Торонто, де вишколюються норвезьких летунів, удержується переважно грошем, заробленим ценою школою.

Квізлінга, норвезького політика, що разом з нацистами обняв владу над Норвегією по випадку Норвегії, характеризував як опортуніста. Ціле його політичне життя перед війною було повною невдачею і тепер самі нацисти починають пізнаватися на тім, що він варта.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіз крові для подорожнього свідоцтва.
● Гемороїди й желязні лікується без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісний години 10-8; неділя 11-2.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

НА СВЯТО

Роза Бака прибралася в святочний костюм королеви „фієсти“, що відбудеться в днях 30. серпня—1. вересня в цілі відсвяткування річниці відбиття міста Санта Фі, столиці Нового Мексико, від індіанців.

Слонева кість не завжди є біла. В африканських слонів найдено передні сідкі чорні, брудно-жовті й навіть рожевої краски.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, НЕРВІВ І ШКІРИ, жолудя, нирок, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухляк желяза.
ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННЯ Х-РАУ Поради Даром.
Екзамінація й Баланс Крові \$2.00.
ЛІЧИМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ
Гонорар приступний
Dr. BURTON DAVIS
415 LEXINGTON AVENUE, Cor. 43rd St., Fourth Floor, NEW YORK CITY.
ГОДИНИ ЛІЧЕННЯ: від 9 рані до 7:30 вечером. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІО В ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з ценою прегарною металевим труною, двома автіями, караваном, обслуговуванням, виконанням Похоронного Дому і т. д. **\$295.00**

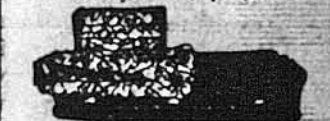
Все, чого треба, з вишкілом однієї й належностей за церковну відправу й цвинтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуговування цира і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
N. E. W. A. K. K. N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch office (Filad):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.
Обслуговування найкраще.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

БІЗНЕСМЕНІВ ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ СТАВІТЬСЯ СПІВ-ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ.

30 СФОРТУ. — Сцена з гри в „бейсбол“ між бруклінською дружиною Доджерс та шікагоською Кабз, що недавно тому відбулася в Брукліні. На світліні відомі гравці: Долф Камілі старається перебігти мяч по дорозі до мети („гом плейт“). М'яч ловить МекКолов з „Кабз“. Роземним суддею є Бар. На задньому тлі Овен.

ТАРЗАН, ч. 387. Танець смерті.

Від непам'ятних-часів малпи складали жертву крові звану „дум-дум“ свого божка Горови, за якого вони уважали місяць в повні.

А ця біла дівчина була найкращою жервою, яку малпи могли собі уявити. Такої гарної жертви не пам'ятали навіть найстарші малпи.

Тепер малпи звалили Тарзею на землю і її там припилили. Водночас вони почали дрючками гатити по землі, немов по бубні.

Після того малпи почали докола розводити найдивачніші танці. Це був танець смерті, над засудженою жертвою.